

20.6.2022
MML 58643/00 08/2022

Oikeusministeriö
kirjaamo.om@gov.fi
niklas.vainio@gov.fi
tommi.oikarinen@gov.fi
antti.helin@gov.fi

Oikeusministeriön lausuntopyyntö arviointipyyntö automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädäntöehdotuksen talousarviovaikutuksista, 10.6.2022, VN/3071/2020

MAANMITTAUSLAITOKSEN LAUSUNTO JULKISEN HALLINNON AUTOMAATTISTA PÄÄTÖKSENTEKOA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUKSEN TALOUSARVIOVAIKUTUKSISTA

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua oikeusministeriön arviointipyyntöön automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädäntöehdotuksen talousarviovaikutuksista.

Lausunnossa annettu arvio liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen. Lausuntopyyntöä vastaten luvut on annettu yksiselitteisesti, vaikka arvion taustalla olevaan lakiehdotukseen liittyy vielä paljon tulkinnallista epävarmuutta. Lukujen esittämisessä on lisäksi ollut välttämätöntä valita vain yksi skenaariopolku, koska esim. liitelakien toteutumisesta ja sisällöstä ei ole olemassa vielä varmaa tietoja arviota tehtäessä. Jos jokin muu skenaario kuin alla kuvattu tulee käytännössä toteutumaan, niin luvut voivat muuttua esitetyistä erittäin merkittävästi.

Lausunnossa arvioidut euromäärät sisältävät ainoastaan nykyiseen toteutukseen tarvittavia pakollisia tietojärjestelmien tai ohjeistusten muutoksia, joihin tuleva lakiehdotus vaikuttaa. Tässä ei ole kiinnitetty huomiota lainkaan esimerkiksi niihin tietojärjestelmä- tai toimintatapamuutoksiin, joita palvelutuotannon parantamiseksi tullaan tekemään tai on lähes välttämätöntä tehdä päätöstentien automatisoinnissa tulevaisuudessa. Lakiehdotusta on myös tulkittu niin, että siihen ei ollenkaan sisälly automatisointiin liittyviä pakottavia uudistuotannon vaateita, vaan lakiehdotus perustuu vapaaehtoisesti toteutettavaan automaattiseen päätöksenteon edistämiseen. Tulevaisuuden jatkokehittämiseen liittyvien tarpeiden rahoittaminen tulkitaan lausunnon kannalta tapahtuvan normaalisti Maanmittauslaitosta ohjaavan maa- ja metsätalousministeriön kanssa normaalissa talousarvio- menettelyssä.

Maanmittauslaitoksen toiminta jakautuu rahoituksen kannalta kolmeen kokonaisuuteen; maksulliseen, yhteisrahoitteiseen (tutkimus) ja budjettirahoitteiseen toimintaan. Tässä lausunnossa euromääräiset arviot liittyvät ainoastaan budjettirahoitteiseen toimintaan, jota talousarviomenettelyn avulla rahoitetaan. Maksulliseen toimintaan liittyvät muutostarpeiden talousvaikutukset tullaan sisällyttämään asiakashintoihin maksuasetusmuutosten kautta.

20.6.2022
MML 58643/00 08/2022

Valittu skenaario on ns. sujuvimman toteutuksen malli, jossa lakiehdotus ja sen tulkinta edellyttävät mahdollisimman vähäisiä pakollisia korjaavia toimenpiteitä. Sikäli kuin toteutuva skenaario on jotain muuta kuin alla kuvattu, niin kustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi.

Maanmittauslaitoksessa on tällä hetkellä käytössä seuraavat automaattiset päätöksentekomallit;

- Yksinkertaiset kiinnitysasiat (maksullinen toiminta)
- Sähköisten panttikirjojen siirtoasiat (maksullinen toiminta)
- Erityisen oikeiden poistaminen (maksullinen toiminta)
- Ulosmittausmerkinnät (budjettirahoitteinen toiminta)

Valittu skenaario ja sen pohjalta lasketut kustannusvaikutukset sisältävät seuraavat oletukset;

- **Maakaaren 5:2.2 1. virke kumotaan lakiehdotuksen voimaantulon yhteydessä** (liitelaki). (Jos kumoaminen ei onnistu, syntyy tilanne, jossa automatiikan sijaan on asiat ratkaistava manuaalisesti. Tämä tarkoittaa pysyvänä ratkaisuna miljoonaluokan lisäkustannuksia automaattiseen ratkaisemiseen verrattuna.)
- **Olemassa olevat automaattiset päätöksentekoprosessit ovat mahdollista laintulkinnallisesti siirtymääjan puitteissa saattaa vastaamaan hallintolain uuden 8b luvun ja tiedonhallintalain uusien pykälää vastaaviksi, jolloin joko**
  - Oikaisuvaatimusmenettelyä tai oikeussuojakeinoa ei vaadita, koska ratkaisu on hakemuksen sisältöinen ja se ei koske toista henkilöä
  - Tai jos ratkaisun tulkitaan koskevan myös toista asianosaista, niin maakaareen tulee oikaisuvaatimusmenettelyä koskeva sääntely tai säännökset, jotka oikeuttaisivat poikkeamaan näissä kysymyksessä olevissa asioissa hallintolain uudessa 53 f §:n 1 momentissa asetetusta vaatimuksesta.
- Puuttuvan maakaaren lainsäädännön (oikaisuvaatimusmenettely tai vast.) eurovaikutuksia on hyvin hankala arvioida, koska lainsäädäntöä ja sen vaatimuksia ei vielä ole olemassa. Siten on mahdollista, että puuttuvaan lainsäädäntöön tulee lisävaatimuksia, joiden kustannusvaikutuksia ei ole pystytty huomioimaan tässä yhteydessä.
- Kustannuksia arvioidaan syntyvän dokumentaatiosta ja järjestelmäkehitystarpeesta (esim. lain edellyttämä lokitusvaatimus)
- Talousarviovaikutteisiin kokonaiskustannuksiin sisältyy ulkoisia ostopalveluja sekä oman henkilöstön työpanoksessa kokonaiskustannusmallissa tarkoitettuja yleiskustannuksia.

20.6.2022
MML 58643/00 08/2022

Arvio pyydetään laatimaan alla olevan matriisin mukaisesti:

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Talousarviovaikutus (+ / -) 1 000 euroa	96					
Josta henkilöstömenojen osuus 1 000 euroa	33					

Mikäli mahdollista, pyytäisimme teitä tekemään arvion yksiselitteisenä lukuna ilman vaihteluväliä.

Pääjohtajan sijaisena,
maanmittausneuvos

Allekirjoitettu sähköisesti

Markku Markkula

Hallintojohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti

Maija-Liisa Niskala

Tiedoksi

Maa- ja metsätalousministeriö